

په شیمانبوونه وهی نوح

دهقی : شیرزاد هسهن

چ فریاد پرسیکی مایه پوچ و چ پیغه مبه ریکی دؤراو بووم من
نه ده بوو هه لؤ و شه هین و باز و . کوتر هه لفرینم پروه و ئاسمان
کوتر دواى کوتر . ده بوو له و گهرداوه ویل بن و بخنکین .
نه ده بوو کوتریک چله زهیتونیک به دهنوکه وه .
مژده به خشی سهر فرازی بؤم بیته وه .
ده بوو له شهوی یه که می ((توفان)) که خوّم و هه هه موو ژن و
پیاو و .

مهل و گیانداره کانی دیکه ژیر شه پوله کان بکه وتینایه .. !
ده بوو کوتری مژده به خشی و هه قهله ره شه کان له ژیر باران و .

ده نیو گیزه نی شه پوله کان بخنکایه . !
نه ده بوو زه ریا شیتته کان هیور بینه وه .
نه ده بوو کانی ناو ته نووره کان چکیان بکر دایه .
که بلّیسه ی ئاگر ئاسا ئاو له سه ده ها ته نووره وه فواره ی ده کرد .
چ هار و شیتانه کچان و ژنانی خه والووی سهر ئاو ده خست
چ شیرین په له قازهی مهرگ باسکه مه له ی پیده کردن .. !
چ که شتی هوانیکی بی داها تووم من ..
چ ناخودانیکی بی ئیستا و رابردوو
یاده وه ری تال و سویری من چه ند له م زه ریایه ی به رده مم ده چیت
چ حیکمه تیک بوو نه و هه موو ئاسک و پلنگانه م برده وه ناو
دارستانه کان

نه و هه موو گورگ و که متیار و مهر و کاوړ و بهر خانه
نه و هه موو هه لؤ و واشه و پوړ و پاساری و قهله باچکانه
نه و هه موو پیاوه دلره قانه ی دلّیان به رده و که لله ی سه ریان
گلوّله بهن

نه و پیاوه خوا پیداوانه ی له رقی گاوان و شوانه کان .
خویان هاویشته ئامیزی ((توفان)) و من که شتی هه که میان به
نه فرین کرد

واى له خوّم رهنج به خه ساری . کوان نه و باخانه ی سه ده ها
نه مام تیا چاندن

سه ده ها ده رخت بؤ ته خته به ندی که شتی هه که م
وړ و کاسم . سه ره نه جبه کانم زامار و نیئوکه کانم هه لوه رین ..
نه وه نده ی بزمار بکوتم

که چی خزم و خویش مه زاقم پی ده کهن :

گهر تو پیغه مبه ری . نه م بزمار داکوتینه له پای چی ..

نزایه ک و . خودئ له ئاسمانه وه گه مییه کت بؤ دهنیرو ؟!

شهو خهوتنانیش که پرزهم لی ډهبرآ و . . خهوهتوتکه غافلگیری
دهکردم

وهك داهول ښیکی به ئهستم داچهقیوو . ههلا ههلا
به "با"یهك وهلا دهکهوتم . .

کهشتیهکههم دهبوو به ئاودهستی قهوم و قیله . . !
***

وای له خوّم خانهخراپ و . . تهنیا و بیکهسی . .

چ جوانی و حکمهتیک بوو . .

که ئهو ههموو کچ و ژنه ناسک و شووشهبیانههم خستهوه ناو
نامیزی

پیاوانی شاخدار و به کهلبه و ددان . .

دار به دهست و . . چنگ پر بهردئ

چ ناشرینه ئاسمان که پر بووه له شاپهپ و گهندهپهپ و خوینی
ههلو و باز و کهو و کوترهکان

دهبوو ژیر "توفان" بکهون ههر ههموو عفريت و جر و
جانهوهرهکان

چ جوانیهك وا له دهريادا بهو ههموو نههنگ و قرش و ماسی و
زهرييهکانی زهرياوو ؟!

مايهپوچ خوّم . . باوهشم پره له هیلکه شهیتانوکهو . .

ههردوو له پیشم پر گوچیکه ماسی و . .

سهر و پرچیشم پر له قهوزه و . . چاوانیشم کوپر به خوئ و لمی
کهنارهکان

ئهرئ کوا حکمهتی ئاوهدانکردنهوی زهوی نغرو و . .

ئهستیرهی خنکاو له ژیر لافاودا ؟!

پیر و پهککهوته و . . ئاخیر شهر خوّم . .

تا ماوم بهسهر ئهم کهشتیهه له خوّم شهق و شپترهوه رادهمیتم . .

دوور دوور . . پووه و باخهکانی قهرهبرووت و خاکی سووتماک
دهروانم

پووه و سهرزهمینیک که ئاوی لافاوی خواردهوه . .

چاوتروکانیک وشک بووه و کهچی بارانی فرمیسی مهربدوومهکان
هممدیس تهری کردهوه . . !

بریسکه بریسکی شمشیرهکان به شهوارهم دهخات . . و

هاوار و نالهی بلند و دلّه کوتی و خو به یهکدادانی
جهنگاوهرهکان

کهپ و شیتی کردم

فوارهی خوین و . . فرینی کهلهسهرهکان به کلیوهی ئاسنینهوه

دهبینم

مندالّهکان وان بهسهر نووکی پم و نیزهکانهوه . .

سمكۆلپن و حيله‌ى بريندارى ئه‌سپه چوار پهل شكاه‌كان . .
قىزى نه‌ب‌راوه‌ى ژن و زريكه‌ى زارۆله زاره‌تره‌كبوه‌كان
كلپه و بلپسه‌ى خه‌رماني گول و . . كوژانه‌وه‌ى مانگ
دواى ره‌وينه‌وه‌ى ته‌مى پاش باران و مردنى هازهى پاش
دامركانه‌وه‌ى توفان

من گويم له قرچه قرچى سووتانى دارستانه‌كانه . .
ئاسمانى پر دووكه‌لا و خنكاني ئه‌ستپره‌كان ده‌بينم
دواى نيشتنه‌وه‌ى زه‌ريا و خه‌وتتى شه‌پوله‌كان . .
من جه‌سته‌ى هه‌زاره‌ها منداً و مه‌ل و ماسى ده‌بينم
هه‌زاران بيشكه و سه‌ولى شكاه . . سه‌رئاه كه‌وتوو
ده‌نيو كه‌شتى كون تيبوودا . . چ زوو ته‌نها جيبانه‌يشتم
وه‌ك كامه‌ى گوچان به‌سه‌رخومدا چه‌ماوته‌وه و . .
خه‌م نه‌يه‌يشتووم . . !

پيره كه‌شتى هه‌ميشه به سه‌ما كه‌وتووم وه‌ك لانكه‌يه‌كى شه‌ق و
شپ . .

به ده‌ست زه‌رياي غه‌مگينه‌وه . . شه‌پوله‌كاني ده‌كا به ده‌سترازه
و

هه‌رگيز له رازه‌ندم ناسره‌وى . .

دلئى بئى ئوقره‌شم منداً لئىكى به گرۆزه و . . ورك ده‌گرئى . .
هه‌ر ناخه‌وى . .

ئاه . . من چ منداً لئىكى پاك بووم . . بو‌گه‌وره بووم؟

پاك . . وه‌ك ئه‌سرپن له چاواندا دره‌وشاوه

من ناله‌و داد و فيغانئىكم نه‌ب‌راوه

چ منداً لئىكى موعجيزه بووم كه پيرئىك له رۆحمدايه و . .

چ زه‌ريايه‌كم كه سه‌ده‌ها گه‌مى له ناو دلئى

به‌ره‌رين و بئى بنى من وا خنكاوه !

نه مائىك له ئاه شك ده‌به‌م و . . نه كه‌پيرئىك له دارستان

چ نه‌فرينئىكى ئه‌به‌دييه شه‌و و رۆژانى من . .

چ رسوا بوون و . . به باچوونئىكه ره‌نجى پيغه‌مبه‌رانه و بيه‌هوده‌ى
من . . !

چ بئى ره‌نگه و چ لئله چون ئاهى ئه‌م زه‌ريايه . .

ياده‌وه‌رى پر له خه‌م و كه‌سه‌ر و برينى من . . !

له‌گه‌لا كئى بدويم من كه ترس و سامى "توفان" له گوئى خستووم

ژيبه‌كاني ده‌نگم پچران ئه‌وه‌نده‌ى هاوار بكه‌م :

+ كوره‌كه‌ى خوم . . له كه‌لى شه‌يتان وه‌ره خواره‌وه و تا زووه له
ته‌كمدا سواره‌به

چ باوكئىكى دؤراوم . . جه‌رگ سووتاو و ئازيز مرده‌م . . خوم . .

به به‌رچاومه‌وه گيژه‌نيك لووشى دا

ئافه‌رؤز خوم . . شاگه‌شكه به وشكاني جيبانه‌يشتم

رېئ دەرنابەم . بەسەر شاخېكەوہ و .
وہك تەگەپەككى كوئىر لە ھەلەمووتىكدا عاسى ماوم
دارماوتر لە گاشەبەردىكى داخزاو بە قەدپالېكەوہ
سەرما بردووتر لە بۆرېك بە دەم بارىزەوہ . !
چ حىكمەتېكى تيا بوو كەشتى فریادپەسى من
كە ئەو ھەموو شكەست و ھەرەسەى چون لاشەى سەدەھا خنكاو
فرېداپە سەر كەنارى دلم ؟
لەگەل كىدا دابەشى بكەم وئىرانەى ناو رۆحى پىر و . خەو زرانم
ئوشوستى خەونەكانم لە تەك ئىنسان كە بوو بە شەيتان ؟!
چ ماناپەكى ھەبوو نزا و پارانەوہكائى من
كە شارەكان ئاوەدان و رۆحەكانىش كاو لە ئاش بن ؟
بە بەرچاومەوہ ھېرشى بىابانەكان دەبىنم .
كە چۆن يەكە يەكە شاخە سەر كەشەكان ژىر لم دەكەون
گەردەلووليش دەبىت بە تەيمانى دەورى باخەكان . !
شەوانەش ئەستىرەكان وەك چرا بى ھەناسەكان دەكوژىنەوہ و .
بەسەر سەرى مندا دادەرژىن و لەم زەرىا تارىكەدا دەخنكىن .. !
***

چ پەيامىكى پىرم و . چ فەرموودەپەكى مردووم . .
نەدەبوو تا قىامەت ئاسمان خۇش بكاتەوہ
ئەى خاكى نغرو بە ئاگر و خوئىن و فرمىسك . .
نەدەبوو لافا و ھەلمژىت و . خوئىن بېرشىتەوہ . .
دەبوو كۆترە مژدە بەخشەكانىش وەك قەلە رەشەكان . .
دەنيو شەپۆلە شىتەكاندا بخنكىن و قەت نەگەرېنەوہ
مژدەى گەيشتن بە وشكانى و كشانەوہى ئاو
چ حىكمەتېكە كە زەرىاكان پېر بوونەوہ لە فرمىسك و خوئىنى ..
ملىۆنەھا ئىنسان ..
خۆم داووتە بەر خۆر و . ھەلتروشكاوم . .
بېرەوہرىم دۆزەخىكە و رابردووشم ھەر تۆفان . .
ھاژەى گەردا و لە رۆحمداپە و . مەرگى دۇستان لە چاوانم
بە خەمى دۆرانى ھەر ھەموو تەمەنەوہ
بە دەست و پەنجەپەكى لەرزۆكەوہ سىغارېك دەپېچمەوہ
ئەو دەستانەى سالىھا بزمارىان دەكوتا
كەچى نە قەننەكەم بۆ دەگىرئ و . .
كىسەى توتنەكەشم لى دەكەوى و . بە گۆرئ وەر دەبى . .
كلاوہكەشم "با" دەبىيات و بىژمۆتەكانى "سام" و "حام" ىش
لېرە نىن تا وەكو بۆمى بېننەوہ
چاوانم كز و . لەم تارىكىيەدا پەل دەكوتم
نەكەنعان و نە باكوس لېرەن

تا گۆچانەكەم بۆ بدۆزنەو
عزرائیل یش و لە ژیر ئەم دار بەروو و .
سەرەتاتكیم لەگەڵدا دەكا .
+ ها خیرە . بەم درەنگ وەختە . هۆ ئەرزەنگی خودا .
- تۆفان تەواو . چاوەرپیی چیت هۆ پیرەمێردی تەنیا ؟
سە لە نوێ خۆت ساز بكە . تەبیار و ئامادە .
سەفەرێکی دیکەت لە پێشە .
ئەمجارەیان لە هەتاووە روو و سێبەر .
+ تاویك و مۆلەتم بەدە . وەك كەچەجلیکی تەر با وشك بېمەو
هێشتا زوو . سەرما و سۆلەی تۆفان وا دەنیو ئیسقانەكانم
هاژەى شەپۆلە شیتەكانیش لە ناو خوینمدا
چاوەكانم لە خۆی پاك نەكردۆتەو .
سەر و قزەم لە قەوزە و .
دەمیشم پیر لە قورپاقە و . سەرەمێكوتە
من هێشتا لە خەمی دوا كۆتردام كە بە چلە زەیتونیکەو بۆم
بیتەو
هێشتا زوو . . دەرفەتێك تا خۆرئاوا بوون . !
هێشتا زوو . !

بەفرانبارى - 2005